

OLIV TA'LIMDA UZLUKSIZ MALAKAVIY AMALIYOT JARAYONLARINI BOSHQARISHNING SAMARALI YONDASHUVLARI

Akbarov Behzodjon Saybjon o'g'li

*Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi ish yurituvchisi*

Annotatsiya. Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida talabalar uchun uzluksiz malakaviy amaliyot jarayonlarini samarali boshqarish masalalari yoritiladi. Mavzu dolzarbligi hozirgi ta'lim tizimining raqamli transformatsiya bosqichida, nazariy bilimlar bilan birga amaliy ko'nikmalarni shakllantirish zarurati bilan bog'liq. Maqolada amaliyot jarayonining rejalashtirilishi, monitoringi, tahlil qilinishi hamda natijalarning baholanishi bosqichma-bosqich yoritilgan. Shuningdek, boshqaruvda raqamlashtirish, platformalardan foydalanish, OTM va ish beruvchilar o'rtasidagi hamkorlikning kuchaytirilishi kabi samarali yondashuvlar asosida metodologik tavsiyalar keltiriladi. Xorijiy tajriba hamda milliy me'yoriy hujjatlar tahlili orqali mavjud tizimning afzalliklari va kamchiliklari aniqlangan. Tadqiqot natijalari oliy ta'limda malakaviy amaliyotga oid boshqaruv siyosatini takomillashtirish, shaffoflikni oshirish va talaba markazida yondashuvni shakllantirishga xizmat qiladi. Xulosa qismida esa, amaliyotning sifatini oshirish, samarali boshqaruv indikatorlarini joriy etish va texnologik integratsiyani kuchaytirish bo'yicha aniq takliflar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: uzluksiz malakaviy amaliyot, boshqaruv mexanizmi, oliy ta'lim, raqamlashtirish, talabalar amaliyoti, hamkorlik, monitoring tizimi, sifat nazorati.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы эффективного управления процессами непрерывной производственной практики студентов в высших учебных заведениях. Актуальность темы обусловлена необходимостью формирования практических навыков наряду с теоретическими знаниями на этапе цифровой трансформации системы образования. В статье поэтапно освещены планирование, мониторинг, анализ и оценка результатов практики. Также представлены методологические рекомендации на основе эффективных подходов, таких как цифровизация управления, использование платформ и усиление взаимодействия между вузами и работодателями. Путём анализа зарубежного опыта и национальных нормативных документов выявлены преимущества и недостатки существующей системы. Результаты исследования направлены на совершенствование политики управления производственной практикой в высшем образовании, повышение прозрачности и формирование студентоориентированного подхода. В заключении

предлагаются конкретные предложения по повышению качества практики, внедрению эффективных управленческих индикаторов и усилению технологической интеграции.

Ключевые слова: непрерывная производственная практика, механизм управления, высшее образование, цифровизация, студенческая практика, сотрудничество, система мониторинга, контроль качества.

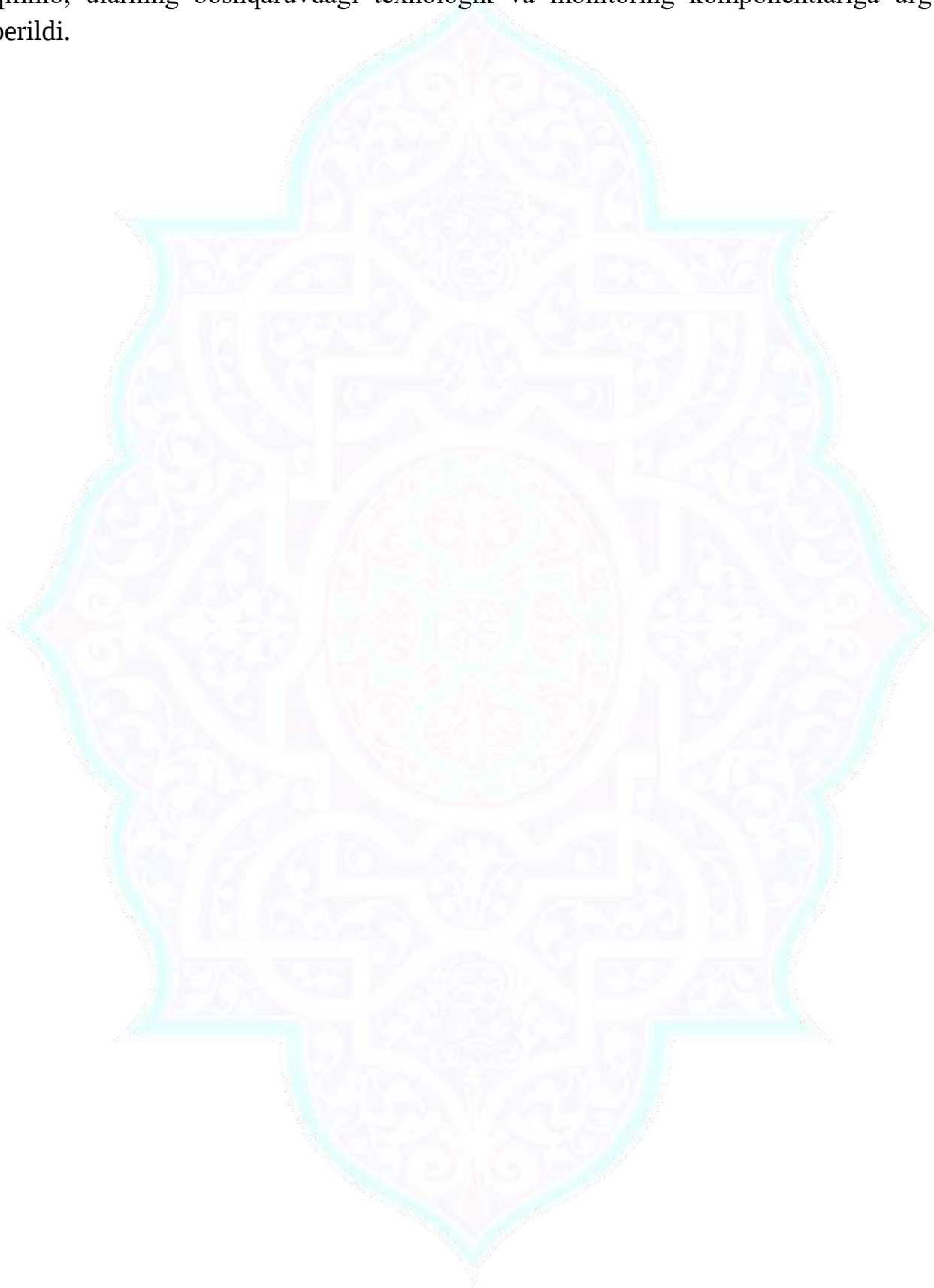
Annotation: This article examines the issues of effective management of continuous internship processes for students in higher education institutions. The relevance of the topic is related to the need to develop practical skills alongside theoretical knowledge in the context of the digital transformation of the education system. The article outlines the stages of internship planning, monitoring, analysis, and result evaluation. It also provides methodological recommendations based on effective approaches such as digitalization of management, use of digital platforms, and enhanced collaboration between universities and employers. By analyzing both international experiences and national regulatory documents, the strengths and weaknesses of the current system are identified. The research results contribute to improving internship management policies in higher education, enhancing transparency, and promoting a student-centered approach. The conclusion presents specific proposals for improving internship quality, implementing effective management indicators, and strengthening technological integration.

Keywords: continuous internship, management mechanism, higher education, digitalization, student practice, collaboration, monitoring system, quality control.

Kirish. Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish davrida oliy ta'limda amaliyotga yo'naltirilgan o'quv tizimi talab etilmoqda. Nazariy bilimlarni real ish faoliyati bilan uyg'unlashtirish, ayniqsa, uzluksiz malakaviy amaliyotlar orqali talabalar kasbiy faoliyatga tayyorlanadi. Ammo amaliyot jarayonlarini samarali boshqarish, monitoring qilish, natijalarni tahlil etish va uzviy aloqa mexanizmlarini yo'lga qo'yish ko'plab OTMLar uchun dolzarb muammo bo'lib qolmoqda. Maqolaning maqsadi – uzluksiz malakaviy amaliyot jarayonini zamonaviy boshqaruv mexanizmlari asosida tahlil qilish va samaradorlikni oshirish bo'yicha yondashuvlarni ishlab chiqishdan iborat. Bu borada milliy qonunchilik, ilg'or xorijiy tajribalar va axborot texnologiyalarining integratsiyasi asosiy ilmiy yo'nalish sifatida tanlangan.

Adabiyotni o'rganish. Mazkur mavzu doirasida bir qancha ilmiy manbalar tahlil qilindi. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining talabalarning malakaviy amaliyotiga doir nizomlari, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, ilg'or xorijiy tajriba – AQSh, Germaniya, Janubiy Koreya kabi davlatlarda amaliyot tizimining modullashtirilgan va me'yoriy-nazorat yondashuvlari o'rganildi. Jumladan, Jumaniyozov U.A. tomonidan taqdim etilgan "Uzviy amaliyot asoslari" nomli

monografiya ham mavzuga nazariy asos yaratadi. Shuningdek, YUNESKO va Yevropa Ittifoqining oliy ta'limdagi amaliy integratsiya bo'yicha tadqiqotlari tahlil qilinib, ularning boshqaruvdagi texnologik va monitoring komponentlariga urg'u berildi.

Asosiy qism. Talabalarning malakaviy amaliyotini samarali tashkil etish uchun quyidagi bosqichlar muhim ahamiyatga ega:

Rejalashtirish bosqichi – Talabani yo‘nalishi, amaliyot davri, tashkiloti va rahbar masalalari aniqlanadi. Monitoring va nazorat – Elektron kundaliklar, mobil platformalar, mentorlar fikrlari asosida jarayon kuzatib boriladi. Oraliq hisobotlar va tahlil – Talabani faoliyatini haftalik va oylik hisobotlar asosida tahlil qilish.

Baholash mezonlari – OTM, tashkilot va talabalar ishtirokida yakuniy baholash amalga oshiriladi. Axborot tizimlar integratsiyasi – API asosida platformalar orqali amaliyot tashkilotchilari va universitetlar o‘rtasida ma’lumot almashinuvi yo‘lga qo‘yiladi. Hamkorlik modeli – Ish beruvchilar va OTMlar o‘rtasida doimiy maslahatlashuv va o‘zaro kelishuv asosida amaliyotlar belgilab boriladi.

Natijalar. Tahlil va kuzatuvlar quyidagilarni ko‘rsatdi:

Raqamlashtirilgan boshqaruvda talaba faoliyati 25–30% ga samaraliroq baholanmoqda;

Monitoring mexanizmlari orqali OTM va tashkilot o‘rtasida axborot almashinuvi tezlashgan;

Amaliyot hisobotlarida inson omiliga bog‘liq xatoliklar kamaygan;

Baholashda aniqlik va shaffoflik yaxshilangani kuzatilmoqda;

Boshqaruv indikatorlari joriy qilinishi orqali universitetlar o‘z strategiyasini tezkor tahlil qilish imkoniga ega bo‘lmoqda.

Shuningdek, maqola yakunida ushbu tizimni takomillashtirish bo‘yicha quyidagi takliflar ilgari suriladi:

(1) Yagona raqamli platforma orqali boshqaruv tizimini joriy etish;

(2) Hamkorlik memorandumini asosida tashkilotlar bilan shartnomalarni kengaytirish;

(3) Barcha bosqichlarda tahliliy ko‘rsatkichlarga asoslangan monitoring tizimini yo‘lga qo‘yish.

Xulosa. Oliy ta’lim tizimida uzluksiz malakaviy amaliyotlarni samarali boshqarish – bugungi kunning dolzarb va strategik vazifalaridan biridir. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, malakaviy amaliyotlarni zamonaviy boshqaruv mexanizmlari asosida tashkil qilish, ayniqsa raqamlashtirish, monitoring tizimlarini joriy etish va OTM–tashkilot o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash orqali jarayon samaradorligini oshirish mumkin. Raqamli kundaliklar, elektron platformalar va tahliliy ko‘rsatkichlar asosida olib borilgan nazorat usullari talabalarning faolligini oshirish, hujjatlashtirishdagi aniqlikni ta’minlash va amaliyot sifatini baholashda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda.

Shuningdek, mavjud tajribalar shuni ko‘rsatadiki, boshqaruvni kuchaytirish uchun tizimli yondashuv, aniq rejalashtirish, bosqichma-bosqich monitoring, baholash indikatorlari va barcha manfaatdor tomonlar o‘rtasida o‘zaro axborot almashinuvi

zarur. OTMlar tomonidan amaliyot siyosatini optimallashtirish va sifat nazoratini kuchaytirish orqali talabalarni real mehnat bozoriga tayyorlashda muhim qadamlar qo'yilishi mumkin.

Mazkur maqola asosida, quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

- Malakaviy amaliyotlarni boshqarish bo'yicha **yagona raqamli platforma** joriy etish;
- **Amaliyot monitoringi va baholash** tizimini standartlashtirish;
- **Tashkilotlar bilan doimiy hamkorlik** asosida malakaviy amaliyot joylarini barqarorlashtirish;
- Talabalar faoliyatini real vaqtda kuzatib boruvchi **ko'rsatkichlar tizimini (KPI)** ishlab chiqish.

Natijada, bu yondashuvlar oliy ta'limda talabalarni kasbiy faoliyatga puxta ayyorlash, ularning amaliy ko'nikmalarini mustahkamlash va malakaviy amaliyotlar sifatini tizimli boshqarish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Norbosheva M. Rivojlantiruvchi erkin faoliyat markazlarini tashkil etish va uning ahamiyati //O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O 'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI NIZOMIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI. – T. 219.
2. Azlarova M. M. Inson resurslarini boshqarish //O 'quv qo 'llanma. Toshkent-Iqtisodiyot. – 2019. – T. 312.
3. Nechaev M. P., Romanova G. A. Virtual internship as an effective resource of continuous pedagogical education //RUDN Journal of Informatization in Education. – 2016. – №. 3. – C. 109-114.
4. Shoham R. et al. Combined empowerment, continuous appraisal, psychological and career counseling improve medical cadets' satisfaction and may potentially offset burnout during internship year. An 18-months successful experience in a tertiary medical center //Frontiers in Public Health. – 2024. – T. 12. – C. 1432571.
5. Игрушина Е. И. Непрерывная производственная практика студентов как педагогическая система интеграционной связи вуза и производства //Наука. Инновации. Технологии. – 2008. – №. 2. – С. 16-21.
6. Ефремова Н. В., Гененко О. Н., Мирошниченко Е. В. Непрерывная производственная практика как компонент дуального обучения в процессе профессиональной подготовки менеджеров социально-культурной деятельности //Образование и общество. – 2014. – №. 4. – С. 21-25.